

A TANTÁRGY ADATLAPJA

Egyetemes zenetörténet és zeneirodalom 3. (Istoria muzicii universale 3)

Akadémiai tanév: 2025-2026

1. A képzési program adatai

1.1 Felsőoktatási intézmény	Babeş-Bolyai Tudományegyetem, Kolozsvár
1.2 Kar	Református Tanárképző és Zeneművészeti Kar
1.3 Intézet	Református Tanárképző és Zeneművészeti Intézet
1.4 Szakterület	Zene
1.5 Képzési szint	Alapképzés (BA)
1.6 Tanulmányi program / Képesítés	Zeneművészet
1.7 Képzési forma	Nappali

2. A tantárgy adatai

2.1. A tantárgy neve	Egyetemes zenetörténet és zeneirodalom 3. (Istoria muzicii universale 3)					A tantárgy kódja	TLM 3302
2.2 Az előadásért felelős tanár neve			dr. Fekete Miklós				
2.3 A szemináriumért felelős tanár neve			dr. Fekete Miklós				
2.4 Tanulmányi év	2	2.5 Félév	1	2.6. Értékelés módja	E	2.7 Tantárgy típusa	DF

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszama)

3.1 Heti óraszám	2	melyből: 3.2 előadás	1	3.3 szeminárium/labor	1
3.4 Tantervben szereplő össz-óraszám	28	melyből: 3.5 előadás	14	3.6 szeminárium/labor	14
A tanulmányi idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					25
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					8
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portofóliók, referátumok, esszék kidolgozása					20
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					2
Vizsgák					2
Más tevékenységek: koncertrésztétel (opera, filharmónia, kamaraestek, kórusfellépések, előadások, stb.), önálló zenehallgatás, konferencia-résztétel, nyílt intézményi programokon való résztétel, stb.					15
3.7 Egyéni munka össz-óraszama					72
3.8 A félév össz-óraszama					100
3.9 Kreditszám					4

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1 Tantervi	-
4.2 Kompetenciabeli	- általános zenetörténeti ismeretekkel való rendelkezés - zenei képességekkel való rendelkezés (zenei hallás, ritmusérzék) - kottakövetési (kottaolvasási) készséggel való rendelkezés

5. Feltételek (ha vannak)

5.1 Az előadás lebonyolításának feltételei	75 %-os jelenléti kötelezettség - vetítő, hangfalak, zongora - kötelező olvasmányok tanulmányozása és a feladatok elvégzése
5.2 A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	100 %-os jelenléti kötelezettség - szemináriumi feladatok megoldása (órák keretében és tanórákon kívül)

	• szemináriumi bemutatók megtartása • fontosabb kolozsvári könyvtárak használata
--	---

6.1 Elsajátítandó jellemző kompetenciák

Szakmai kompetenciák	• „zenét tanulmányoz” • „azonosítja a zene jellemzőit” • „kottákat tanulmányoz” • „a tanítási folyamat során példákkal szemléltet” • „helyes kapcsolat megteremtése a zenei szöveg és a hangzás között a megszerzett auditív, valamint zeneolvasási- és írási készségek (beleértve a belső hallást) alapján”; • „a klasszikus zenei írásmód alapvető technikáinak, valamint a zenei elemzés módszertanának helyes alkalmazása”; • „zenei kompozíciók osztályozása és elemzése műfaji, formai, zeneirodalmi, hangszerelési, stilisztikai jellemzők és sajátosságok alapján”;zeneértés képességének kialakítása • a zenei értékek felismerési képességének kialakítása • hangszeres, vokális és zenekari kottaolvasás képességének kialakítása • formaérzék-, zenehallgatási készség fejlesztése • stílusfelismerési képesség kialakítása • elemzési készség fejlesztése • zenei stiláris elemek rendszerezésének képessége • a zenemű gondolati tartalmát közvetítő kifejező eszközök – tempó, dinamika, tonalitás, forma, karakter, hangszerelés, stb. – értelmezési képességének fejlesztése
Transzverzális kompetenciák	• „kezeli saját szakmai fejlődését” • „önmenedzselést és önpromóciót végez” • „megküzd a lámpalázzal” • „egy művészeti esemény vagy tanulási egység – beleértve a zenei tantárgyak tantervében szereplő tartalmakat – megtervezése, megszervezése, lebonyolítása, koordinálása és értékelése”; • „hatékony munkavégzési technikák alkalmazása”; • „kezdeményező-készség, kreativitás és felelősségérzet kialakítása”; • „a szakmai fejlődés objektív önértékelése a munkaerőpiaci elvárásokhoz való alkalmazkodás érdekében”; • a zenei befogadókészség kialakítása • az esztétikai értékítélet képességének kialakítása • a rendszerezés képességének kifejlesztése • az önálló zenehallgatási- és hangverseny-látogatási igény kialakítása • interdiszciplináris kapcsolatok kialakításának készsége – egyrészt zenei tárgyakkal (zeneelmélet, formatan, összhangzattan, ellenpont, folklór, hangszerelmélet és hangszerelést, hangszerelést, partitúraolvasás, karvezetés), másrészt zenén kívüli tárgyakkal (irodalom, egyetemes történelem, művészettörténet, földrajz, szociológia, stb.)

6.2. Tanulási eredmények

Ismeretek	- Azonosítja és leírja a különböző kultúrák, stílusok, műfajok és zenei formák jellegzetességeit, más művészeti területekkel és/vagy történeti vonatkozásokkal összefüggésben, különös tekintettel a szakirány specifikus repertoárjára. - Ismeri és használja a zenei vagy a területhez kapcsolódó releváns információforrásokat. - Azonosítja, meghatározza és leírja azokat a zenei nyelvi elemeket, amelyek a műelemzési módszerek alapját képezik, különös tekintettel a szakirány területére.
Képességek	- Ismerteti és osztályozza a (szakirány függvényében eltérő jellegű és összetettségű) zenei műveket stilisztikai sajátosságai alapján, figyelembe véve a történeti és kulturális kontextust. - Gyűjt, értékeli, kiválaszt és rendszerezetten feldolgoz zenei vagy a területhez kapcsolódó információkat (történeti, kulturális, esztétikai, stilisztikai stb.). - Önállóan elemzi és értékeli az írott (partitúra) és a hangzó (audíció) anyag közötti összefüggést, a szakirányhoz igazodó, különböző korszakokból és stílushoz tartozó művek esetében.
Felelősség és önállóság	- Különböző művészeti és társadalmi kontextusokban képes eligazodni, alkalmazva a stílusokra, műfajokra, formákra és zenei tradíciókra vonatkozó ismereteit saját zenei-művészi tevékenységének megalapozására és alakítására. - Folyamatosan bővíti, sokszínűsíti, árnyalja és finomítja saját művészi nézőpontját a zenei-művészeti terület releváns információforrásainak tanulmányozásával. - Kreatív és kritikai módon elemzi a szakirány specifikus repertoárjához tartozó zenei alkotásokat.

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó jellemző kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	- a zenei műveltség megalapozása és az egyetemes zenekultúra megismertetése - a zenei ízlés formálása - zenetörténeti tájékozottság kialakítása, ismeretek bővítése és rendszerezése - a zenei érdeklődés felkeltése - zenei élményszerzés megvalósítása és az az újdonság iránti érdeklődés felkeltése, fenntartása - az esztétikai érzék fejlesztése - a tudatos zenehallgatás szintjének elérése - az éneklési és zenélési öröm felkeltése - a kurzuson/szemináriumon kívüli zenehallgatásra való rászoktatás
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	- a zenetörténeti terminológia megismerése, elsajátítása és helyes használata - a zenei művészettörténeti korszakok körülhatárolása, képviselőinek megismerése, sajátos stílárius jegyeinek megfigyelése - a történelmi, művészettörténeti, irodalmi, képzőművészeti és zenei fejlődés párhuzamba állítása, kölcsönhatásainak és összefüggéseinek felderítése - a zenei elemzések megvalósításához szükséges zenetörténeti ismeretek elsajátítása - zeneszerzők életének, tevékenységeinek, alkotásainak megismerése - különböző események és történések időrendi behelyezése - zeneszerzők jellegzetes stílusjegyeinek megismerése - műfajok és formák kialakulásának és fejlődésének nyomon követése

	• a meghallgatott zeneművek előadó apparátusának felismerése • fontosabb zenetörténeti alkotások megismerése, majd felismerése zenehallgatás útján • sajátos munkamódszerek kialakítása a zenetörténeti szemináriumokon • az előadásokon, szemináriumokon ismertetett tananyag rendszerezése, elmélyítése
--	--

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didakt. módszerek
1. A Bach-fiúk zenei stílusa. A Mannheimi és Bécsi iskolák. Gluck operareformja. Kulcsszavak: rokokó, gáláns-stílus, <i>Empfindsamer Styl</i> , mannheimi (Stamitz, C.Ph. E. Bach,) és bécsi (Monn, Wegenseil) iskolák, J. Chr. Bach, formák, műfajok, Gluck, az opera reformja, a klasszikus „Sturm und Drang”.	- előadás - bemutatás - problematizálás - interaktív párbeszéd - brainstorming
2. Zenei Klasszika – korszakbemutató, történelmi-társadalmi-kulturális háttér, jellegzetességek, műfajok. Kulcsszavak: történelmi háttér, stiláris jegyek, műfajok, formai sémák.	- előadás - bemutatás - problematizálás - interaktív párbeszéd - brainstorming
3. Franz Joseph Haydn élete és zenei munkássága. Kulcsszavak: életút	- előadás - bemutatás - problematizálás - interaktív párbeszéd - brainstorming
4. Franz Joseph Haydn szimfóniai, kvartettjei (kamaramuzsikája) és szonátái. Kulcsszavak: műfajfejlődés, forma, struktúra, szimfónia, kvartett, trió, divertimento, zongoraszonáta	- előadás - bemutatás - problematizálás - interaktív párbeszéd - brainstorming
5. Franz Joseph Haydn miséi és oratóriumai. Kulcsszavak: misék, egyházi – világi oratórium.	- előadás - bemutatás - problematizálás - interaktív párbeszéd - brainstorming
6. Wolfgang Amadeus Mozart élete és zenei munkássága. Kulcsszavak: életút	- előadás - bemutatás - problematizálás - interaktív párbeszéd - brainstorming
7. Wolfgang Amadeus Mozart kvartettjei (kamaraművei) és zongoraszonátái. Kulcsszavak: kvartett, divertimento, zongoraszonáta	- előadás - bemutatás - problematizálás - interaktív párbeszéd - brainstorming
8. Wolfgang Amadeus Mozart szimfóniai és versenyművei. Kulcsszavak: szimfónia, concerto, zongoraversenyek	- előadás - bemutatás - problematizálás - interaktív párbeszéd - brainstorming
9. Wolfgang Amadeus Mozart miséi és operái. Mozart kortársai. Kulcsszavak: mise, Requiem, opera, Singspiel, kortársak.	- előadás - bemutatás - problematizálás - interaktív párbeszéd - brainstorming
10. Ludwig van Beethoven élete és zenei munkássága. Kulcsszavak: életút	- előadás - bemutatás - problematizálás - interaktív párbeszéd

	- brainstorming
11. Ludwig van Beethoven szonátái és kvartettjei. Kulcsszavak: hegedűszonáták, zongoraszonáták, kvartettek.	- előadás - bemutatás - problematizálás - interaktív párbeszéd - brainstorming
12. Ludwig van Beethoven koncertnyitányai és szimfóniái. Kulcsszavak: nyitány, szimfónia.	- előadás - bemutatás - problematizálás - interaktív párbeszéd - brainstorming
13. Ludwig van Beethoven versenyművei, miséje és operája. Kulcsszavak: hegedűverseny, zongoraversenyek, misék, opera.	- előadás - bemutatás - problematizálás - interaktív párbeszéd - brainstorming
14. Ismétlés, összefoglalás.	- előadás - bemutatás - problematizálás - interaktív párbeszéd - brainstorming
8.2 Szeminárium	Didakt. módszerek
1. A Bach-fiúk zenei stílusa. A Mannheimi és Bécsi iskolák. Gluck operareformja. Kulcsszavak: rokokó, gáláns-stílus, <i>Empfindsamer Styl</i> , mannheimi (Stamitz, C.Ph. E. Bach,) és bécsi (Monn, Wegenseil) iskolák, J. Chr. Bach, formák, műfajok, Gluck, az opera reformja, a klasszikus „Sturm und Drang”.	- zenehallgatás - megfigyeltetés - problematizálás - interaktív párbeszéd - magyarázat - rendszerezés
2. Zenei Klasszika – korszakbemutatás, történelmi-társadalmi-kulturális háttér, jellegzetességek, műfajok. Kulcsszavak: történelmi háttér, stiláris jegyek, műfajok, formai sémák.	- zenehallgatás - megfigyeltetés - problematizálás - interaktív párbeszéd - magyarázat - rendszerezés
3. Franz Joseph Haydn élete és zenei munkássága. Kulcsszavak: életút	- zenehallgatás - megfigyeltetés - problematizálás - interaktív párbeszéd - magyarázat - rendszerezés
4. Franz Joseph Haydn szimfóniái, kvartettjei (kamaramuzsikája) és szonátái. Kulcsszavak: műfajfejlődés, forma, struktúra, szimfónia, kvartett, trió, divertimento, zongoraszonáta	- zenehallgatás - megfigyeltetés - problematizálás - interaktív párbeszéd - magyarázat - rendszerezés
5. Franz Joseph Haydn miséi és oratóriumai. Kulcsszavak: misék, egyházi – világi oratórium.	- zenehallgatás - megfigyeltetés - problematizálás - interaktív párbeszéd - magyarázat - rendszerezés
6. Wolfgang Amadeus Mozart élete és zenei munkássága.	- zenehallgatás

Kulcsszavak: életút	- megfigyeltetés - problematizálás - interaktív párbeszéd - magyarázat - rendszerezés
7. Wolfgang Amadeus Mozart kvartettjei (kamaraművei) és zongoraszonátái. Kulcsszavak: kvartett, divertimento, zongoraszonáta	- zenehallgatás - megfigyeltetés - problematizálás - interaktív párbeszéd - magyarázat - rendszerezés
8. Wolfgang Amadeus Mozart szimfóniai és versenyművei. Kulcsszavak: szimfónia, concerto, zongoraversenyek	- zenehallgatás - megfigyeltetés - problematizálás - interaktív párbeszéd - magyarázat - rendszerezés
9. Wolfgang Amadeus Mozart miséi és operái. Mozart kortársai. Kulcsszavak: mise, Requiem, opera, Singspiel, kortársak.	- zenehallgatás - megfigyeltetés - problematizálás - interaktív párbeszéd - magyarázat - rendszerezés
10. Ludwig van Beethoven élete és zenei munkássága. Kulcsszavak: életút	- zenehallgatás - megfigyeltetés - problematizálás - interaktív párbeszéd - magyarázat - rendszerezés
11. Ludwig van Beethoven szonátái és kvartettjei. Kulcsszavak: hegedűszonáták, zongoraszonáták, kvartettek.	- zenehallgatás - megfigyeltetés - problematizálás - interaktív párbeszéd - magyarázat - rendszerezés
12. Ludwig van Beethoven koncertnyitányai és szimfóniai. Kulcsszavak: nyitány, szimfónia.	- zenehallgatás - megfigyeltetés - problematizálás - interaktív párbeszéd - magyarázat - rendszerezés
13. Ludwig van Beethoven versenyművei, miséje és operája. Kulcsszavak: hegedűverseny, zongoraversenyek, misék, opera.	- zenehallgatás - megfigyeltetés - problematizálás - interaktív párbeszéd - magyarázat - rendszerezés
14. Ismétlés, összefoglalás.	- zenehallgatás - megfigyeltetés

	- problematizálás - interaktív párbeszéd - magyarázat - rendszerezés
Kötelező könyvészet: *** <i>IMSLP / CPDL</i> – kották *** <i>The New Grove Dictionary of Music and Musicians</i>. 2001. Macmillan Publishers. London. BALASSA Imre – GÁL György Sándor 1965. <i>Operakalauz</i>. Zeneműkiadó. Budapest. BARTHA Dénes (szerk.) 1974. <i>A zenetörténet antológiája</i>. Zeneműkiadó. Budapest. BOYDEN, Matthew 2009. <i>Az opera kézikönyve</i>. Park Könyvkiadó. Budapest. BURROWS, John (szerk.) 2006. <i>A klasszikus zene</i>. M-érték Kiadó. Budapest. DARVAS Gábor 1981. <i>Zene Bachtól napjainkig</i>. Zeneműkiadó. Budapest. DIETEL, Gerhard 1996. <i>Zenetörténet évszámokban I, II</i>. Springer. Budapest. EGGEBRECHT, Hans Heinrich 2009 [német kiadás 1991]. <i>A nyugat zenéje – Folyamatok és állomások a középkortól napjainkig</i>. Typotex Kiadó. Budapest. FARKAS Zoltán 1997. <i>Bécsi klasszika</i>. Orfeusz hangzó zenetörténet. Nemzeti Kulturális Alap Zenei Kollégiuma. Budapest. KOVÁCS Sándor (szerk.) 1979. <i>Szemelvények a zenehallgatáshoz. Tanári kézikönyv</i>. Tankönyvkiadó. Budapest. KÖRBER Tivadar 2009². <i>Zeneirodalom</i>. kötetek. Műszaki Kiadó. Budapest. KROÓ György – KÁRPÁTI János 1964, 1965, 1966, 1973. <i>Muzsikáló zenetörténet</i>. Gondolat Kiadó. Budapest. KROÓ György 1973-1989. <i>A hét zeneműve</i>. Zeneműkiadó. Budapest. MICHELS, Ulrich 2003. <i>Atlasz – Zene</i>. Athenaeum 2000 Kiadó. Budapest. NÉMETH – NÓGRÁDI – PUSTER 1984. <i>Szolfézs-antológia</i>. EMB. Budapest. PÉCSI Géza 2003. <i>Kulcs a muzsikához</i>. Kulcs a muzsikához Kiadó. Pécs. ROSEN, Charles 1977. <i>A klasszikus stílus – Haydn, Mozart, Beethoven</i>. Zeneműkiadó. Budapest. SCHOENBERG, Harold C. 2006. <i>Nagy zeneszerzők élete</i>. Európa Könyvkiadó. Budapest. STANLEY, John 2006. <i>Klasszikus zene</i>. Kossuth Kiadó. Budapest. SZABOLCSI Bence 1999. <i>A zene története</i>. Kossuth Kiadó. Budapest. WILSON-DICKSON, Andrew 1994. <i>A kereszténység zenéje (Cantate Domino)</i>, Gemini. Budapest. WÖRNER, Karl H. 2007. <i>A zene története</i>. Vivace Zenei Antikvárium és Kiadó. Budapest. Ajánlott könyvészet: BARTHA Dénes 1956. <i>Beethoven kilenc szimfóniája</i>. Zeneműkiadó. Budapest. BERGER, Wilhelm Georg 1970. <i>Cvartetul de coarde de la Haydn la Debussy</i>. Editura Muzicală. București. CAIRNS David 2006. <i>Mozart és operái</i>. Park Könyvkiadó. Budapest. CIORTEA, Tudor 1968. <i>Cvartetele de Beethoven</i>. Editura Muzicală. București. DENIZEAU, Gérard 2009 [francia kiadás 1997]. <i>A zenei műfajok képes enciklopédiája</i>. Rózsavölgyi és Társa. Budapest. FODOR Géza 2002. <i>A Mozart-opera világképe</i>. Typotext. Budapest. HOLOMAN, D. Kern 2015. <i>Szimfonikus zenekar – nagyon rövid bevezetés</i>. MüPa Könyvek. Rózsavölgyi és Társa. Budapest. HUGHES, Spike 1976. <i>Mozart operakalauz</i>. Zeneműkiadó. Budapest. KERMAN, Joseph – TYSPON, Alan 1986. <i>Beethoven</i>. Grove monográfiák. Zeneműkiadó. Budapest. ROLLAND, Romain 2011. <i>Beethoven élete</i>. Fapadoskönyv. Budapest. SADIE, Stanley 1991. <i>Mozart</i>. Grove monográfiák. EMB. Budapest. SADIE, Stanley 2004. <i>Opera</i>. Kossuth Kiadó. Budapest. SZABOLCSI Bence 1976. <i>Beethoven – művész és műalkotás két korszak határán</i>. Zeneműkiadó. Budapest. TÓTFALUSI István 2006. <i>Operamesék</i>. Móra Könyvkiadó. Budapest.	

TÓTH Dénes 1956. *Hangversenykalauz*. Zeneműkiadó. Budapest.

WOLFF, Christoph 1989. *A Bach-család*. Grove monográfiák. Zeneműkiadó. Budapest.

9. Az episztemikus közösségek képviselői, a szakmai egyesületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.

- A tantárgy tartalma és az elsajátítandó kompetenciák összhangban vannak a képzési program céljaival, valamint a végzettek által betölthető szakmai szerepkörökkel és a munkaerőpiac elvárásaival.

10. Értékelés

Tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Aránya a végső jegyben
10.4 Előadás	- A. vizsga: szóbeli / írásbeli / projekt, stb.; - B. vizsga: audíció (mű-, szerző- vagy stílus felismerése)	- problematizálás - számonkérés - vizsga	40% + 30%
10.5 Szeminárium	- aktív szemináriumi jelenlét és tevékenység; - C. a kijelölt órai és önálló szemináriumi feladatok teljesítése (dolgozat / portfólió / projekt / zenei összeállítás, stb. elkészítése és bemutatása);	- folyamatos megfigyelés - portfólió - bemutatás	20%
	- D. hivatalból járó pontszám (1 jegypont)		10%

10.6 A teljesítmény minimumkövetelményei

- aktív részvétel az új témák kibontásakor és problematizálásakor (kurzus), illetve azok gyakorlati feldolgozásain (szeminárium, önálló feladatok és munkák) – az órák min. 75%-án;
- a félév alatti szemináriumi munkák 100%-os elvégzése kizáró jellegű feltétele a szessziós vizsgán való részvételnek;
- mindhárom vizsgarész (lásd a korábbi **A**, **B** és **C**) esetében szükséges teljesíteni külön-külön is a hozzárendelt pontszám min. 50%-át;

11. SDG ikonok (Fenntartható fejlődési célok/ Sustainable Development Goals)

	A fenntartható fejlődés általános ikonja						
							

Kitöltés dátuma

2025. szeptember 17.

Előadás felelőse

dr. Fekete Miklós

Szeminárium felelőse

dr. Fekete Miklós

Az intézeti jóváhagyás dátuma

Intézetigazgató